

Kulttuuripoliittinen selonteko

Asia

Kulttuuripoliittinen selonteko (VNS 8/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 5/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt selonteon johdosta seuraavan mietinnön mukaisen kannanoton:

Eduskunta edellyttää, että

- 1. hallitus antaa kevätistuntokauden 2026 loppuun mennessä sivistysvaliokunnalle selvityksen selonteon toimeenpanosuunnitelmasta, jonka valmisteluun otetaan mukaan kulttuuri- ja luovien alojen toimijat ja valmistelussa huomioidaan sivistysvaliokunnan mietinnössään esittämät kannanotot ja muut huomiot;*
- 2. toimeenpanosuunnitelmassa painopistealueina ovat luovan alan elinkeinotoiminta ja kasvustrategia luovien alojen BKT-osuuden nostamiseksi mukaan lukien luovien alojen viennin edistäminen ja kansainvälisten rakenteiden vahvistaminen sekä taide- ja kulttuuripalveluiden alueellinen saatavuus ja saavutettavuus — kulttuuri jokaisen oikeutena, tekijänoikeuksien ja kulttuurialan toimijoiden toimeentulon edistäminen, kansallisen kulttuuriperinnön säilyttäminen osana henkistä kriisinkestävyyttä ja resilienssiä, lastenkulttuuri sekä lasten ja nuorten osallisuus, terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen taide- ja kulttuuripalveluilla sekä kulttuuripalveluiden merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä ja integraatiossa;*
- 3. toimeenpanosuunnitelmassa kiinnitetään erityinen huomio lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden mahdollisuuksiin osallistua laadukkaaseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, sekä lasten ja nuorten saavutettaviin ja saatavilla oleviin taide- ja kulttuuripalveluihin sekä harrastusmahdollisuuksiin kaikkialla Suomessa;*
- 4. toimeenpanosuunnitelmassa sitoudutaan konkreettisiin ja pitkäjänteisiin toimiin taiteen ja kulttuurin rahoitustason nostamiseksi, kulttuurin elinvoimaisuuden vahvistamiseksi, kuten rahoituslähteiden monipuolisuuden kehittämiseksi, rahoituksen ennakoitavuuden lisäämiseksi ja luovien alojen sekä kulttuuritoimijoiden toimeentulon ja sosiaaliturvan parantamiseksi;*

Eduskunnan kirjelmä EK 31/2025 vp

5. *toimeenpanosuunnitelmassa osana alan kasvun mahdollistamista vahvistetaan toimijoiden omien tulojen kasvattamista, pääomarakenteen kehittymistä sekä toteutetaan lahjoitusten verovähennysoikeus. Kehitetään uusia ja kestäviä kulttuurin rahoitustapoja, millä vahvistetaan julkisen ja yksityisen sektorin rahoittajayhteistyötä sekä vahvistetaan rahoittajien osaamista kulttuurialoista sekä kehitetään tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitusta palvelemaan paremmin luovia aloja. Varmistetaan, että kulttuuri- ja luovien alojen toimijoilla on osaamista yrittäjyyteen ja taloudelliseen toimintaan;*
6. *toimeenpanosuunnitelmassa otetaan huomioon selonteosta poiketen myös sillanrakentajat kuten galleristit, kääntäjät ja agentit sekä museot, kulttuuriympäristötyö ja arkkitehtuuri;*
7. *toimeenpanosuunnitelman valmistelussa kiinnitetään huomiota kulttuurin ja taiteen alueelliseen ja paikalliseen saatavuuteen, sekä saavutettavuuteen kansalliskielillä. Lisäksi valmistelussa kiinnitetään huomiota taiteen vapaan kentän työllisyyteen ja alan toimintaedellytysten paranemiseen. Tehtävänä on huolehtia paitsi taiteen vapaudesta myös tekijöiden hyvinvoinnista, osajien riittävyydestä ja työmarkkinan toimivuudesta;*
8. *toimeenpanosuunnitelmassa vahvistetaan sivistystä ja vaalitaan kulttuuriperintöä huolehtien myös kansallisten julkisten taide- ja kulttuuri-instituutioiden toimintaedellytyksistä, jotta näiden rooli osana kulttuurin infrastruktuuria pysyy yllä ja tekee Suomesta kokoaan merkittävämmän kulttuuritoimijan;*
9. *toimeenpanosuunnitelmassa huolehditaan tekijöiden aseman turvaaminen kehittämällä tekijänoikeuslainsäädäntöä, ajamalla ajantasaista EU-sääntelyä ja sen käyttöönottoa Suomessa ja valvotaan oikeuksien toteutumista. Varmistetaan tasavertaiset neuvotteluasemat luovien sisältöjen tekijöille ja sisältötuotantoyrityksille. Tekoäly ja digitalisaatio ilman riittävää sääntelyä ja korvausmekanismeja haastavat perinteiset tekijänoikeudet ja hapertavat taiteilijoiden tulonmuodostusta. Vahvistetaan kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden tekoälyosaamista ja tekoälyinnovaatioiden kehittämistä;*
10. *toimeenpanosuunnitelman osana seurataan ja arvioidaan laadittujen politiikkaohjelmien toimeenpanoa. Varmistetaan, että taiteen ja kulttuurin strategista asemaa käsitellään valtionhallinnossa yhteistyössä keskeisten ministeriöiden kanssa ottaen huomioon eri politiikka-alat, kuten talouspolitiikka, hyvinvointi- ja terveyspolitiikka, sekä turvallisuuspolitiikka ja että luovat alat nostetaan elinkeinopolitiikan yhdeksi painopistealaksi;*
11. *toimenpidesuunnitelmassa tulee huolehtia poikkihallinnollisesta yhteistyöstä taidehallinnon ja elinvoimakeskusten sekä toisaalta opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja ulkoministeriön välillä luovien alojen BKT-osuuden nostamiseksi, sekä kulttuuria koskevan tietopohjan vahvistamisesta kehittämällä kulttuurin valtakunnallista tilastointia. Kulttuuripoliittisesta selonteosta ja sen toimeenpanosta tehdään tutkittuun tietoon pohjaava seuranta;*
12. *hallitus valmistelee yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kulttuurin poikkihallinnollisen kansainvälistymisstrategian, joka sisältää painopisteet, tavoitteet, ekosysteemien vahvis-*

Eduskunnan kirjelmä EK 31/2025 vp

tamisen keinot sekä keskeiset toimenpiteet. Näihin kuuluvat tuki- ja rahoitusjärjestelmien yhteentoimivuus, EU-rahoitusohjelmien hyödyntäminen, kansainvälisen liiketoiminnan ja osaamisen kasvattaminen, kulttuurin ja matkailun yhteistyön vahvistaminen, taiteen alojen välittäjäportaan ja agentuuriosaamisen vahvistaminen, luovien alojen ammattilaisten kansainvälinen liikkuvuus ja kulttuuri osana ulkosuhteita sekä maakuvatyötä.

Helsingissä 10.10.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri